

Samfundsmæssige problemer kan ikke klares **med en sang...**

... men det er et godt udgangspunkt for den fælles samtale. Grundtvigsk Forum kan kigge tilbage på et år, hvor en grundtvigsk indblanding i samfundsdebatten – om kirke, religion, skole, nationalitet, frihed og demokrati – igen og igen viser sig aktuel og relevant

TEKST: KIRSTEN M. ANDERSEN, FORMAND FOR GRUNDTVIGSK FORUMS STYRELSE

Lyden af de skuldre vi står på er titlen på en teaterkoncert, der remixede tyve sange og salmer på Aarhus teater i august og september. Med den finurlige titel fortæller de to musikere, Marie Koldkjær Højlund og Simon Kvamm, der stod bag forestillingen, at de gerne ville støve sangskatten af. De ville finde ud af, hvad der ville ske ved "at gå ind til den melodiske kerne og bare lave et nyt hit." Og med billedet af skuldrene vil de gerne formidle den fornemmelse, at fællessangen, der er blevet sunget gennem generationer, "på mange måder ikke er noget tænkt, men noget der ligger i ens krop fra man har været barn og fået sunget sangene." Det er godt at få understreget i et år, der fejrer reformationsjubelåret. Det vidste Martin Luther om nogen, og han vægtede fællessangen som et helt afgørende led i gudstjenesten.

Titlen *Lyden af de skuldre vi står på* er en poetisk karakteristisk af, hvordan kulturel erfaring formidles sanseligt i toner og sprog. Pointen er ikke, at det rummer en særlig entydighed, men at vi kan høre det, fordi det blev givet en form i digt, billeder og melodier.

Fællessang har det godt i Danmark. For første gang, var der fællessang fra hovedscenen på Folkemødet

på Bornholm. En politiker fra hver af folketingets partier motiverede en sang. Tendensen har været klar, der er morgensang i stadig flere telte. I Grundtvigs telt har vi alle år begyndt dagen med morgensang, og de forskellige arrangementer indledes med fællessang. Vi er heldige at have Jørgen Anker Jørgensen ved klaveret. Det skaber stemning, bringer folk sammen og til disse arrangementer er alderssammensætningen den bredeste.

Kan man klare alle samfundsmæssige problemer med en sang. Nej, det kan man ikke, men det er et rigtig godt udgangspunkt at lade sangen være afsæt. Tonerne binder os sammen, og hvis vi ikke er ukritiske med, hvad vi synger, kan der i sange og salmer udtrykkes en kærlighed til et fællesskab, der kan rumme både uenighed, strid, svigt og sorg, fordi de også udtrykker en længsel efter sandhed, livslyst, glæde og frihed.

Sang understøtter den levende tale. Det er der brug for i en offentlighed, som på markant vis har ændret karakter med de sociale mediers acceleration i mængden af viden og information. Det kræver en stadig ny opmærksomhed, at oplevelser og ansvar i vores almindelige liv med hinanden, hjemme, på arbejde, i skolen, foreninger, kirke og naboskaber også er en uundværlig kilde til både oplysning og åndsfrihed.

De politiske begrundelser for forholdet mellem kirke og samfund er i opbrud og peger i mange retninger

Grundtvigsk Forum på Folkemødet på Bornholm 2017

Udadtil og indadtil

Det har været et begivenhedsrigt år i Grundtvigsk Forum, både i styrelsesarbejdet og på sekretariatet. Året har på lange stræk haft sin kendte gang, men samtidig har det været en særlig opgave at introducere nye medarbejdere på nøgleposter i bogholderi, konferenceafdelingen og indkørsel af nye systemer på en lang række områder til håndtering af den daglige drift. I styrelsen har vi arbejdet i tre politiske hovedudvalg: Kirke, skole, samfund, samt Sydslesvigudvalget, og derudover har styrelsesmedlemmer varetaget en lang række repræsentative medlemskaber i bestyrelser og samarbejder med foreninger.

På sekretariatet udgives en sæsonkalender, der samlet annoncerer arrangementerne på Vartov og nogle arrangementer andre steder i landet. Fyraftenssang, debatarrangementer, kulturnat og maratonsang i Vartovs grønne gård på årets lyseste dag danner en rytme i løbet af året, som er med til fortsat at åbne

stedet for mange. *Københavns forsamlingshus* er den nye blomst i buketten af tilbud i et samarbejde mellem Grundtvig-Akademiet, oplysningsforbundet FORA og Danmarks Biblioteksforening. Et morgenarrangement fra 8.30-9.15, der insisterer på at fremlægge påtrængende spørgsmål hen over kaffekoppen: Er der en fremtid? Er freden forbi? Er der noget at tro på derude? Er Danmark et suverænt land? For blot at nævne nogle af overskrifterne, der har trukket mange til. Det er muligt at holde sig ajour med arrangementer på Vartov på hjemmesiden. En ny hjemmeside er under udarbejdelse.

Indadtil i sekretariatet har der været udskiftning til et nyt bogholderisystem. At overgå til at føre regnskabet elektronisk har vi sigtet imod siden foråret 2015, og det var en prioriteret opgave for den nye bogholder. Det mærkede alle medlemmer på den lille skala, da vi blev bedt om at udskyde betaling af medlemsbidrag fra december til januar 2017. Og i

Høring på Christiansborg, maj 2017: Hvor bange er vi for religion?

medlemskredsen fik vi en ekstra rykker, også efter bidraget var betalt. Ved revisionen i foråret stod det klart, at bogholderiet var brudt sammen. I regnskabet er en påtegning for manglende betaling af medarbejdernes feriepenge. Sekretariatsleder, forretningsudvalg og styrelse måtte sætte ekstra hjælp ind og opstille klare krav og tidsramme for løsningen af opgaverne i bogholderiet. Det førte til, at vi for en tid ikke har egen bogholder, men i stedet har indgået en aftale med et bogholderifirma, som er kendt med virksomheder af vores type. Det nye elektroniske regnskabssystem vil give os en bedre baggrund for at træffe beslutninger for fremtidige budgetter og dermed for opfyldelsen af vores formål. Som konferencenkoordinator har vi ansat Mads Grishauge, uddannet kok og i hotelmanagement. Der er efterspørgsel på lokalerne og på det, som Vartovs fortrinlige køkken kan levere. Det er i ejendomsdriften og udlejningen af lokaler, vi har vores indtjening. Det er et godt sted at afholde møder og være lejer. På den årlige nytårskur for alle lejerne i huset, siger de nye lejere kort, hvem de er. I januar i år takkede Joakim Garff af på Søren Kierkegaard Forskningscenterets vegne for mange gode år på Vartov.

Kirke, skole og samfund

Arbejde i udvalgene har den fordel, at styrelsen opfylder formålet ved at arbejdet bliver udført i mindre grupper, og at vi kan tage initiativer både i forhold til kirke, skole, kultur og samfund.

I kirkeudvalget står spørgsmålet om dåb og migrantmenigheder i folkekirken højt på dagsordenen. Der er en bog på vej, der behandler samtaler mellem præst, forældre og dåbssøgende i forbindelse med dåb. Formålet er at forbinde det almindelige talte sprog med en teologisk reflekteret forståelse af barnedåb. Arbejdet med at få knyttet migrantmenigheder til folkekirken lokalt anser vi for at være vigtigt af flere grunde. Hvis ikke folkekirken sørger for at blive en reel mulighed, så overlader vi denne opgave til de karismatiske frikirkemiljøer. På den lange bane kan folkekirken ende med i stadig mindre grad at afspejle befolkningen og dermed ikke kunne blive ved med at være folkets kirke. Desuden er Grundtvigsk Forum i samarbejde med projekt "kirken på landet. Og sammen med de øvrige kirkelige foreninger var vi med til at arrangere endnu et folkekirkemøde i september under Aarhus Festuge, bl.a. om "Kirken i byen". Atter i år støttede vi, at der i domkirken gennem samme festuge blev arrangeret fællessang under overskriften, "Kor i katedralen".

I skoleudvalget følger man ivrigt med i skolen. Som med fællessangen er der heldigvis mange flere end os, der interesserer sig for skolen. Samarbejde med andre er vejen frem. Særligt Aabenraa Kommune er gået forrest i en genåbning af en bred samtale med grundtvigske takter om den gode skole. Skolen forudsætter viden, men det at holde skole må ikke blive så meget en sag for eksperter, at forældre, lærere og børn sættes udenfor. Højskolernes hus tog initiativ og inviterede både Grundtvigsk forum og Grundtvig-Akademiet med til en uges lærermøde på højskolen i Ryslinge. Her mødtes lærere, ledere fra folkeskole og højskole og efterskole, almindeligt skoleinteresserede, undervisere og ledere fra læreruddannelsen, politikere, fagforening og mange andre i en ugelang samtale om skolen. Det var opløftende og lærerigt. I november bliver der en dagskonference om det grundtvigske skolesyn på UC Syd i Haderslev. I samarbejde med Grundtvig Centeret udformede vi en vox pop på folkemødet om folkeskolen. Svarerne herfra vil blive sat sammen med indlæg med det formål at folkeliggøre skoledebatten.

Der bliver mere og mere fokus på civilsamfundets og fællesskabernes betydning for vores samfund

I kultur- og samfundspolitisk udvalg gennemførte man i november endnu et demokratipilotprojekt med Syddjurs Kommune. 18 lokalt aktive unge, to ansatte og sidst men ikke mindst tre kommunalpolitikere på Vartov fra torsdag til lørdag. Dagene bød på besøg på Christiansborg, oplæg om hvordan man motiverer sig selv og andre, hvordan man formulerer projekter – og hvad der kræves af kommunikation og besøg på steder i København, der er drevet af ildsjæle. Det vigtigste var, at de unge selv skulle formulere sig. Det er vellykket, og vi sigter efter at få et større projekt ud af det i en tid, hvor der bliver mere og mere fokus på civilsamfundets og fællesskabernes betydning for vores samfund. I det små kan Grundtvigsk Forum bidrage med konstruktive fortællinger om hvorfor og hvordan som modtræk til mediernes hverdagsbeskrivelser af forhold, der trækker den anden vej.

Endnu et sæt samtalekort er blevet produceret, "Danmark set udefra – Danmark set indefra". De blev uddelt og afprøvet på Folkemødet på Bornholm. Kortene forholder sig til dansk kultur, fra det selvfølgelig og dagligdags om hvordan vi helst vil hilse på andre, til meninger om både det fælles og særlige.

Kontakterne hen over grænsen med det danske mindretal har altid været vigtig i Grundtvigsk Forum. Sydslesvigudvalget deltager i kirkedagen i Flensborg og står for en årlig indsamling til støtte for arbejdet. I disse år er der få ansøgere til præstestillingerne. Udvalget inviterede til en kursusdag for teologistuderende og repræsentanter fra de danske menigheder syd for grænsen, men måtte desværre aflyse pga. for få tilmeldte.

Fra Grundtvig-Akademiet udgår initiativer, som skaber kontakt og kvalificerer kendskabet til Grundtvigs tanker. Til eksempel har akademileder Ingrid Ank i anledning af reformationsjubelåret produceret et studiemateriale med tekster, der gør det muligt for almindeligt interesserede at sætte sig ind i Grundtvigs forståelse af Luther. I samarbejde med Bibelsel-

skabet har hun lavet en 'bibelskole' for forfattere. Det var nogle komprimerede kursusdage, der skulle give forfatterne indblik i og viden om Bibelen.

I løbet af året har vi politisk set holdt fast i spørgsmålet om religionsfrihed og åndsfrihed. I maj afholdt vi i samarbejde med socialdemokraten Daniel Toft Jakobsen for fuldt hus en høring på Christiansborg: "Hvor bange er vi for religion?" Høringen viste, at der er brug for at få den politiske samtale om forholdet mellem religion, kristendom, islam og politik op på dagsordenen og kvalificeret. Dagen kastede lys over, at de politiske begrundelser for forholdet mellem kirke og samfund er i opbrud og peger i mange retninger. I løbet af året har vi afgivet høringssvar på forslag om forbud mod bederum på uddannelsesinstitutioner og på en lov for trossamfund, som forventes vedtaget i denne folketingssamling.

Folkemøderne er en tilbagevendende del af kalenderen. I år har vi deltaget i DGI's landsstævne, Kultur-møde på Mors, Ungdommens folkemøde i København og endelig Folkemødet på Bornholm. Det er et stort arbejde, men det skaber kontakter, og vi vil gerne være med til at sætte en grundtvigsk dagsorden, hvor folk mødes.

Til sidst skal der lyde en tak til sekretariatsleder Joachim Juul Vædele og alle medarbejderne for det tillidsfulde samarbejde og for at dagligt at gøre Vartov til et godt sted at gæste. ■

ÅRSMØDE I GRUNDTVIGSK FORUM

Den 27.-28. oktober afholder Grundtvigsk Forum årsmøde i Folkekirkens Hus i Aalborg. Her er foredrag og fællessang, generalforsamling og drøftelse af foreningens arbejde. Og her offentliggøres det, hvem der modtager N.F.S. Grundtvigs Pris 2017